

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobkyně:

nezletilá E. B.

zastoupena zákonnou zástupkyní matkou S. B.,
právně zastoupena JUDr. Petrem Kocurem, advokátem sídlem 735 14
Orlová – Lutyně, Osvobození 829

proti

žalovanému:

Ministerstvo práce a sociálních věcí

sídlím 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 1

**o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/89192-923, ve věci
změny výše příspěvku na péči**

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/89192-923 **se zrušuje** a věc se
vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se nezletilá žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 29. 8. 2019 č. j. 50009/2019/ORL, kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči od května 2019 a bylo rozhodnuto o poskytování příspěvku na péči ve výši 3 300 Kč měsíčně.
2. Žalobkyně namítala, že hodnocení jejího zdravotního stavu, je v rozporu s objektivní realitou. Není schopna zvládat nejen základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace a i) osobní aktivity, ale rovněž není schopna zvládat i základní životní potřeby a) mobilita, d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena. U všech těchto základních životních potřeb vyžaduje každodenní mimořádnou péči, jejíž rozsah, intenzita a náročnost podstatně, tj. cca o více než 1/3 přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku bez zdravotního postižení. Poukázala na to, že v napadeném rozhodnutí je na str. 4 výslovně uvedeno, že je autistka, která si sebeubližuje a je mentálně retardovaná s celkovým opožděním vývoje asi o 50 %. Zdůraznila, že ve školce potřebuje asistenci pedagogického pracovníka. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí blíže nezabýval rozsahem autistického postižení. Sociální pracovnice u ní provedla velmi podrobné šetření, z něhož plyne, že není schopna zvládat označené základní životní potřeby. Plyne to i z lékařských zpráv např. MUDr. A.T., která ve zprávě z 5. 11. 2019 výslovně uvedla, že není schopna zvládat základní životní potřeby, jako jsou obouvání, oblékání, hygiena. MUDr. M. konstatoval, že je mentálně retardovaná, celkově opožděná asi o 50 %, má stav sebeubližování, opakovaně padá k zemi. K základní životní potřebě a) mobilita, žalobkyně v žalobě uvedla, že v místnosti je schopna se pohybovat, i když s častými pády, venku však již není schopna samostatné chůze, musí ji matka, příp. jiná osoba držet za ruku. Do schodů je schopna jít s pomocí, dolů musí být snášena. Závěr posudkové komise MPSV, že je samostatně mobilní, není pravdivý. K základní životní potřebě d) stravování žalobkyně uvedla, že není schopna se sama najíst, naporcovat jídlo, neovládá lžici ani příbor, nepije z hrníčku, ale z kojenecké lahve, jídlo (pečivo – rohlíky, chleba) jí musí matka krájet na jednohubky, jinak není schopna jíst, jí pouze suché pečivo, není salámy, sýry apod. Z teplého jídla jí pouze maso s bramborovou kaší. Musí být krmena lžící. Nejí rýži, těstoviny, zeleninu, ovoce. Kromě kakaa, pije pouze čiré tekutiny z průhledné lahve, nikoli z hrnku, sklenice. K základní životní potřebě e) oblékání a obouvání, žalobkyně namítala, že není schopna si obléct jakoukoliv část oděvu, ani spodní prádlo, tričko, ponožky atd. Jediné, co se v poslední době naučila, je stáhnout si kalhoty, když jde na WC. Obouvání rovněž není schopna. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena, namítala, že si není schopna umýt ruce ani žádnou jinou část těla, nesnese ani na okamžik mokré ruce, nezvládne si vyčistit zuby, nezvládne se učesat, při mytí vlasů klade aktivní odpor.
3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Shrnul průběh správního řízení, citoval z posudku PK MPSV, odkázal na příslušnou právní úpravu, z níž citoval. K základní životní potřebě a) mobilita kromě jiného uvedl, že v předložených lékařských nálezech není u žalobkyně popsána porucha hybnosti končetin, není zaznamenáno svalové onemocnění či porucha hybnosti v kloubech apod. Nebylo u ní zjištěno závažné fyzické ani smyslové postižení, intelektové schopnosti v performační oblasti jsou v hraničním pásmu. Odmítání některých činností žalobkyní nelze z pohledu posudkových kritérií vnímat jako nezvládání základní životní potřeby. Proto byla mobilita hodnocena jako

zvládaná. Stran základní životní potřeby d) stravování, žalovaný uvedl, že k neschopnosti zvládat stravování může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věci, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické a úplné nevidomosti obou očí a také při těžkých duševních poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Dle žalovaného u žalobkyně nebyla zjištěna žádná z popsaných postižení. Preference určitého typu jídla, jeho formy (u autistů velmi časté) apod., nelze dle stanovených posudkových kritérií chápat jak nezvládání základní životní potřeby. Je nutno přihlídnout k individuálnímu způsobu příjmu potravy a nápojů, které lze považovat za přijatelný standard, jako např. pití kakaa z dětské lahve. Žalobkyně přijímá stravu běžným způsobem. K základní životní potřebě e) oblékání a obouvání, žalovaný uvedl, že k neschopnosti zvládat oblékání a obouvání může dojít např. při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin, anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin nebo anatomické či funkční ztrátě dolních končetin, těžkém funkčním postižení páteře, s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, při praktické a úplné nevidomosti obou očí, a také při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny tyto stereotypy. K neschopnosti zvládat oblékání a obouvání může dojít u některých osob s mentálním postižením nebo demencí a osob nevidomých, které sice zvládnou oblékání, ale správnost vrstvení a rozlišení rubu a líce oblečení nerozeznají. Dle žalovaného u žalobkyně nebyla zjištěna žádná z popsaných postižení, mentální retardace je u ní jen lehkého stupně, což jí nebrání v postupném osvojení si základních sebeobslužných dovedností v oblasti oblékání. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena, žalovaný vyslovil názor, že v předložených lékařských nálezech není u žalobkyně popsána porucha hybnosti končetin, není zaznamenáno svalové onemocnění či porucha hybnosti v kloubech apod., nebylo u ní zjištěno závažné fyzické ani smyslové postižení, intelektové schopnosti v performační oblasti jsou v hraničním pásmu, mentální retardace je u ní jen lehkého stupně, což jí nebrání v postupném osvojení si základních sebeobslužných dovedností. Proto byla základní životní potřeba f) tělesná hygiena hodnocena jako zvládaná. Preventivní dohled z důvodů případného rizika pádu na kluzkém povrchu při celkové hygieně, nelze považovat za neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu, pokud jinak všechny aktivity zvládá. Pokud je osoba schopna měnit pozici svého těla, přemísťovat se ze sedu do stoje nebo přeseďovat z místa na místo, má zachovanou schopnost úchopu a přidržování se, dosáhne na potřebné věci (baterii, mýdlo), existuje předpoklad, že svede i celkovou hygienu ve sprchovacím koutu s příslušným facilitátorem (sedák, madlo, protiskluzová podložka).

4. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s., zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím Úřadu práce ČR ze dne 29. 8. 2019 č. j. 50009/2019/ORL byl zamítnut návrh nezletilé žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči od května 2019 a bylo rozhodnuto o tom, že příspěvek na péči bude poskytován ve výši 3 300 Kč měsíčně s odůvodněním, že z doložené dokumentace a sociálního šetření vyplývá, že žalobkyně pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je pervazivní vývojová porucha, nezvládá tři základní životní potřeby, anebo při jejich zvládání vyžaduje každodenní mimořádnou péči

jiné fyzické osoby. Správní orgán konstatoval, že v posouzení stupně závislosti ze dne 6. 8. 2019 vypracovaném posudkovým lékařem OSSZ s platností od 29. 5. 2019 bylo stanoveno, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezletilá potřebuje pomoc v základních životních potřebách orientace, komunikace a osobní aktivity. Správní orgán uvedl, že žalobkyně splňuje podmínky § 4 zákona o sociálních službách a podle § 8 odst. 1 uvedeného zákona je považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. – lehká závislost.

6. Součástí spisu je záznam ze sociálního šetření pro účely řízení příspěvku na péči ze dne 10. 6. 2019, v němž je kromě jiného uvedeno, že nezletilá se po bytě pohybovala samostatně, zvládala změny poloh, chůze byla stabilní. Matka žalobkyně uvedla, že nezletilá často zakopává, nechce chodit ze schodů ani do schodů, výtahem se bojí jezdit. V současné době nechce chodit ven. Během šetření se nezletilá pohybovala z kuchyně do pokoje, chvíli sledovala v mobilu pohádku. Ruce byly hybné. Matka dítěte nevypozorovala, že by mělo problém s jemnou motorikou. Veškerá hygiena je zajišťována matkou. Mytí u umývadla nezletilá odmítá, nespolupracuje. Matka nezletilé umyje ruce, obličej. Nezletilá většinou při hygieně pláče, křičí, vzpírá se. Sama se neumyje. Celé tělo matka dítěti umývá ve vaně. Dítě nesnese mokré ruce, proto si je neumývá po použití WC. Zuby si sama nevyčistí. Zuby jí čistí matka vždy při večerní hygieně. Dítě se samo neoblékne, ani nesvlékne. Je schopna si svléknout kalhoty, když jde na WC. Kalhoty svlékne, ale už neoblékne, nechá je ležet na WC. Nesnese na nohou ponožky. Co se týká stravování, matka uvedla, že s jídlem je problém. Dítě jí velmi málo potravin. K snídani většinou suché pečivo, které jí matka nakrájí. K obědu má dítě samotné maso a bramborovou kaši. Maso musí matka dítěti nakrájet. Nezletilá se sama nenají, sama se oběda nedotkne. Oběd podává dítěti matka. Jídlo na talíři musí být oddělené. Matka se snaží dítěti podávat zeleninu, kterou musí rozmixovat. Dítě pije jen z dětské lahve s pojistkou proti vylití. Lahev musí být průhledná. Co se týká výkonu fyziologické potřeby, tu vykonává dítě na WC, kam si samo zajde, samo usedne na mísu i vstane. Očistu provádí matka. Nezletilá se sociální pracovníci slovně nekomunikovala, na dotazy nereagovala. V závěru sociálního šetření se uvádí, že matka poskytuje nezletilé dceři celodenní péči. Dítě je ve svém věku nesamostatné, bez pomoci druhé osoby se neobejde, není schopna se domluvit.
7. Proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě ze dne 29. 8. 2019 podala žalobkyně odvolání, o němž rozhodl žalovaný nyní napadeným rozhodnutím ze dne 4. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/89192-923, odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný jako odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu nezletilé žalobkyně Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.
8. Z protokolu o jednání a z posudku Posudkové komise MPSV ze dne 15. 4. 2020 vyplývá, že posudková komise vycházela ze zdravotní dokumentace žalobkyně u praktické lékařky MUDr. B., lékařských nálezů MUDr. J. M., dětského neurologa, ze dne 24. 10. 2019, 7. 10. 2019, 20. 1. 2020, dále z nálezů psychosomatické ordinace MUDr. J. U. ze dne 25. 2. 2020, dále ze zprávy psychologky Mgr. A.T. ze dne 5. 11. 2019, rovněž ze sociálního šetření a posudkového spisu OSSZ v Karviné a spisu odvolacího orgánu. Žalobkyně jednání posudkové komise nebyla přítomna. Posudek obsahuje diagnostický souhrn, v němž se konstatuje, že u žalobkyně se jedná o pervazivní vývojovou poruchu, retardaci psychomotorického vývoje, lehkou mentální retardaci, závažnou poruchu řečového vývoje a sociální interakce. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je

pervazivní vývojová porucha. Posudková komise konstatovala, že nezletilá žalobkyně neudrží oční kontakt, byla u ní zjištěna kvalitativní porucha sociálních interakcí, kvalitativní porucha komunikace, spíše bez verbálních projevů, pouze ukazuje nebo doprovází zvuky, repetitivně vzorce chování a zájmů. Dále je uvedeno ADOS-2 dolní hranice pásma vysokého stupně symptomů v kontextu autistického spektra, CARS 33 – mírné mutistické chování, DACH 33 % kladných odpovědí, SON-R výkony v performační oblasti v hraničním pásmu intelektu ve škále usuzování pásmo lehké MR dle aktuálního psychologického nálezu. Slabší oční kontakt, má naučené pokyny, kterým rozumí, řeč – zvuky, dětský autismus a MR. V pasáži posudkové zhodnocení posudková komise uvedla toliko toto: „PK MPSV nehodnotí odlišně od lékaře LPS OSSZ, souhlasí s plným nezvládáním uvedených tří základních životních potřeb: orientace, komunikace a osobní aktivity. Sociální šetření není v korelaci ze zjištěnými údaji o zdravotně funkčním stavu posuzované. Lze souhlasit s poruchami orientace a komunikace vzhledem k autismu včetně osobních aktivit. Nelze uznat další sebeobslužné úkony. Posuzovaná pozná dle ZD situaci, sama se nají, když má chuť. Není závažné fyzické ani smyslové postižení, intelektové schopnosti v performační oblasti jsou v hraničním pásmu, tj. dostatečné ke zvládnutí sebeobsluhy, není zřejmá nutnost mimořádné péče, včetně dosud péče o zdraví, odmítání činností neznámá její nezvládání. Je nutné a žádoucí další zaučení v oblasti sebeobslužnosti – stravování, oblékání – obouvání, tělesná hygiena a použití WC, posuzovaná má dostatečné funkční předpoklady ke zvládnutí sebeobsluhy při adekvátní výchovně pedagogickém vedení, motivovat. Tolik sděleno k odvolání, jemuž nelze vyhovět.“ Následuje posudkový závěr, v němž se konstatuje, že k datu 29. 5. 2019 i k datu jednání posudkové komise žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby, není schopna zvládat tři základní životní potřeby a považuje se za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost) dle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. Součástí správního spisu je i lékařský nález neurologa MUDr. J. M. ze dne 7. 10. 2019, který předložila správnímu orgánu matka žalobkyně. Lékařská zpráva obsahuje údaje, které lékaři byly sděleny matkou žalobkyně. Ta lékaři sdělila, že poslední dobou nezletilá stále padá, jakoby zapomene nohu, hlavně na nerovném terénu, často i doma na rovném povrchu. Rozumí velmi málo. V mateřské škole zkouší piktogramy a t. č. gesta. Plenky nemá. Když má stres, pomočuje se. Když je nervózní, kouše si nehty, horní ret. Jí jen maso, suchý rohlík a chléb. Záznam dále obsahuje objektivní zjištění lékaře a závěr, podle něhož se u žalobkyně jedná o dětský autismus, mentální retardaci, celkové opoždění vývoje asi o 50 %, opakované pády k zemi. Matce žalobkyně byla doporučena zvýšená péče o mentální i motorický vývoj. Součástí spisu je i zpráva o psychologickém vyšetření žalobkyně dne 5. 11. 2019. Psycholožka Mgr. T. v něm kromě jiného konstatuje, že nezletilá dochází do speciální mateřské školky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Potřebuje zcela individuální přístup, odmítá se zapojovat do činností, mívá časté afektivní reakce vzteku, pískání, křik. Chůze v jednom roce, řečový vývoj výrazně opožděn, aktuálně nekomunikuje slovy vůbec, neužívá ani posunky. Ve zprávě se popisuje rapidní zhoršení chování dítěte, více afektivních reakcí vzteku, velmi dráždivá, tendence ničit věci kolem sebe, nepředvídatelná. Tyto projevy byly pozorovány i během testování v ambulanci. Autoagresivní prvky v chování, mačká se a štípe do tváře, kouše si nehty na rukou i nohou, trhá si horní ret do krve. V sebeobslužných činnostech je zcela závislá na pomoci matky, a to při všech běžných úkonech denní potřeby (neobuje se, neobleče, nedodrží běžné hygienické návyky – samostatné čištění zubů, sprchování ani základní

hygienické návyky při užití toalety). Sociální kontakt s dítětem je obtížný, je vedena vlastními zájmy, v místnosti zkoumá věci kolem. Při neuspokojení aktuálních potřeb má neadekvátní afektivní reakce – křik, jekot, který se dá obtížně usměrnit. Deficit sociální komunikace a interakce v mnoha různých kontextech, porucha neverbální komunikace, omezené, repetitivní vzorce chování či zájmů – stereotypní nebo repetitivní pohyby, užití objektů nebo verbalizace, trvání na stejnosti, ulpívání na rutinách či rituálech, výrazné opoždění řečového vývoje, bez cíleného užití slov. U dítěte se jedná o dětský autismus, vysoký stupeň symptomů autistického spektra, psychomotorická retardace. Dívka ve věku 5,3 let, referenční věk 2,1 let. Při vyšetření 23. 10. 2019 nezletilá nebyla schopna spolupracovat na administraci SONR (slovně nekomunikovala, vydávala pouze skřeky a pískot, afektivní reakce vzteku, masivní úzkost, projevy autoagrese i agrese).

9. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného plyne, že žalovaný vycházel z předmětného posudku PK MPSV, konstatoval, že z posudku je zřejmé, z čeho posudková komise při jeho vypracování vycházela, jak podklady a jí samotnou zjištěné skutečnosti hodnotila. Dle žalovaného byl posudek vypracován ve vztahu ke všem námitkám uvedeným v odvolání, co se týče potíží nezletilé při zvládání některých dalších základních životních potřeb v návaznosti na její zdravotní stav. Žalovaný vyslovil názor, že posudek vypracován komisí v řádném složení a obsahuje odůvodnění míry závislosti žalobkyně, a z posudku je rovněž patrné, že posudková komise měla pro posouzení zdravotního stavu dostatek podkladů. Odkazem na závěry posudkové komise žalovaný uvedl, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace, i) osobní aktivity. K žalobkyní tvrzené neschopnosti zvládat základní životní potřebu a) mobilita žalovaný uvedl, že k neschopnosti zvládat tuto životní potřebu mohou vést těžká postižení až úplná ztráta funkce obou dolních končetin na podklady vrozených nebo získaných vad bez ohledu na etiologii. Plegie znamená, že není přítomna motorická ani senzorická funkce, příp. je zachována nekompletní senzorická funkce, svalová síla 0 až 1. Minimálně těžká paréza (svalová síla 2) by měla být prokázána obvykle na dvou končetinách. Osoba bývá pro své zdravotní postižení zpravidla odkázána na použití invalidního vozíku. Dle žalovaného ze zdravotní dokumentace žalobkyně žádné z výše uvedených postižení nebylo zjištěno, naopak pohybový systém je bez patologického nálezu, je samostatně mobilní a není tedy medicínského důvodu pro zhodnocení dané základní životní potřeby jako nezvládané. K tvrzené neschopnosti zvládat základní životní potřebu d) stravování, žalovaný uvedl, že u žalobkyně se nejedná o anatomickou nebo funkční ztrátu obou horních končetin nebo anatomickou ztrátu podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věcí, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, nejde o u ní ani o úplnou nevidomost obou očí ani o těžkou duševní poruchu spojenou se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Dle žalovaného preference určitého typu jídla, jeho formy, nelze dle stanovených posudkových kritérií chápat jako nezvládání základní potřeby. Žalovaný uvedl, že je nutno přihlédnout k individuálnímu způsobu příjmu potravy a nápojů, které lze považovat za přijatelný standard, jako pití kakaa z dětské lahve u nezletilé. Co se týká základní životní potřeby e) oblékání a obouvání, žalovaný rovněž uvedl, že se u žalobkyně nejedná o těžkou duševní poruchu spojenou se sociální dezintegrací, nejde u ní ani o anatomickou či funkční ztrátu obou horních končetin, anatomickou ztrátu podstatných částí obou horních končetin nebo anatomickou či funkční ztrátu dolních končetin, ani u ní nejde o těžké funkční postižení páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, ani o praktickou a úplnou nevidomost obou očí.

Žalovaný vyslovil názor, že u nezletilé se jedná o mentální retardaci lehkého stupně, což jí nebrání v postupném osvojení si základních sebeobslužných dovedností v oblasti oblékání. Proto tuto danou základní životní potřebu hodnotil nadále jako zvládanou. Jako zvládanou žalovaný hodnotil i základní životní potřebu g) výkon fyziologické potřeby s tím, že u žalobkyně se nejedná o anatomickou či funkční ztrátu úchopové schopnosti rukou, ani o anatomickou či funkční ztrátu jedné nebo obou dolních končetin, ani o těžké duševní onemocnění spojené se sociální dezintegrací. Žalovaný argumentoval tím, že nezletilá není inkontinentní, potřebu výkonu fyziologické potřeby je schopna rozpoznat, dojít na WC, potřebu vykonat, proto hodnotil tuto základní životní potřebu jako zvládanou.

10. Podle ust. § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o sociálních službách (dále jen zákon o sociálních službách), příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.
11. Podle ust. § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách, osoba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I. (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 3 základní životní potřeby, b) stupni II. (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 4 nebo 5 základních životních potřeb, c) stupni III. (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 6 nebo 7 základních životních potřeb, d) stupni IV. (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 8 nebo 9 základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
12. Podle ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Podle ust. § 9 odst. 3 téhož zákona schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odst. 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let věku.
13. Podle ust. § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Podle ust. § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se vyhodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
15. Podle ust. § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis.

16. Krajský soud předesílá, že při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek o závislosti osoby. Správní orgány mají při posuzování žádosti o příspěvek na péči jasně stanovená pravidla a meze, ve kterých se při svém rozhodování musejí pohybovat. V rámci posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby správní orgány vycházejí z příslušných posudků, v nichž je stanoveno, jakou ze základních životních potřeb osoba zvládá či nikoli; správním orgánům ani soudům nepřísluší činit medicínské závěry. U posudků je pak nutné, aby vyhověly kritériím stanovených v judikatuře Nejvyššího správního soudu na jejich úplnost a přesvědčivost (viz rozsudky NSS č. j. 5 Ads 80/2016-22, č. j. 5 Ads 254/2017-27 a mnohé další). Nejvyšší správní soud rovněž setrvale judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je správní orgán při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, příp. z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevyvstávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, totiž správní orgán nemůže nahradit vlastní úvahou, pro niž nemá potřebou odbornou erudici (viz např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 299/2014-25). Nenaplnění uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
17. V souladu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterážto je prováděcím právním předpisem a obsahuje bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby, posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky. (viz rozsudek NSS č. j. 4 Ads 68/2014-37). Nezvážnutí, byť jen jedné z vymezených aktivit, znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Podle názoru krajského soudu v nyní projednávané věci nejsou závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobkyně zvládá žalobou namítané základní životní potřeby a) mobilita, d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena, úplné a přesvědčivé. To mohlo mít vliv na výši příspěvku na péči. V době rozhodování žalovaného byla nezletilá žalobkyně ve věku téměř 5 let s poruchou autistického spektra – vysoký stupeň symptomů autistického spektra, s mentální retardací – celkové opoždění vývoje je asi o 50 %, psychologka udává referenční věk 2, nezletilá slovně nekomunikuje, vyžaduje zcela individuální přístup, mívá afektivní reakce vzteku, je nepředvídatelná, pozorovány u ní jsou i autoagresivní prvky v chování, v sebeobslužných činnostech je zcela závislá na pomoci matky při všech běžných úkonech denní potřeby, jak plyne ze závěrů psychologického vyšetření nezletilé žalobkyně, dochází i k tomu, že padá na zem, a to i

doma na rovném terénu. Bylo tedy namístě, aby žalovaný zhodnotil, zda namítané základní životní potřeby nezletilá žalobkyně zvládá v přijatelném standardu oproti svým vrstevníkům. Je všeobecně známou skutečností, že u dětí s poruchou autistického spektra vážně centrální zpracování smyslových podnětů – děti nerozumějí správně tomu, co vidí, slyší, prožívají a vnímají, a to jim brání, aby normálně fungovaly v běžných životních situacích. Krajský soud zastává názor, že posudková komise se ve vztahu k žalobou namítaným základním životním potřebám a) mobilita, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, zcela nedostatečně vyjádřila ke schopnosti nezletilé žalobkyně zvládat samostatně veškeré aktivity vymezené v příloze č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb. Posudková komise se nezabývala ani tím, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností nezletilé žalobkyně dostatečný k pravidelnému zvládání namítaných základních životních potřeb a zda je nezletilá schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost základní životní potřeby, to vše v přijatelném standardu oproti svým vrstevníkům. V posudku posudkové komise zcela schází hodnocení dle § 2b vyhl. č. 505/2006 Sb., podle něhož pokud osoba do 18 let věku nemá z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze základních životních potřeb nebo některou aktivitu, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna základní životní potřebu zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základní životní potřeby nebo některé aktivity, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. V dané věci tak nelze posudek PK MPSV považovat za úplný a přesvědčivý a je v konečném důsledku nepřezkoumatelný. Žalovaný proto nemohl mít v posudku posudkové komise dostatečný podklad pro posouzení rozhodných otázek zvládání základních životních potřeb v žalobě namítaných.

18. Soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nutno zrušit pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání základních životních potřeb a) mobilita, d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena a rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V dalším řízení bude třeba posudkové závěry posudkové komise doplnit tak, aby z nich bylo zřejmé, z jakých důvodů nezletilá žalobkyně zvládá či nezvládá bez pomoci jiné osoby aktivity v rámci výše uvedených životních potřeb.
19. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť nezletilá žalobkyně, která měla ve věci zcela úspěch, a byla v řízení zastoupena ustanoveným zástupcem, osobně žádné náklady nevznikly. O nákladech ustanoveného zástupce bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 30.11.2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně